

ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԵՏԻՄ

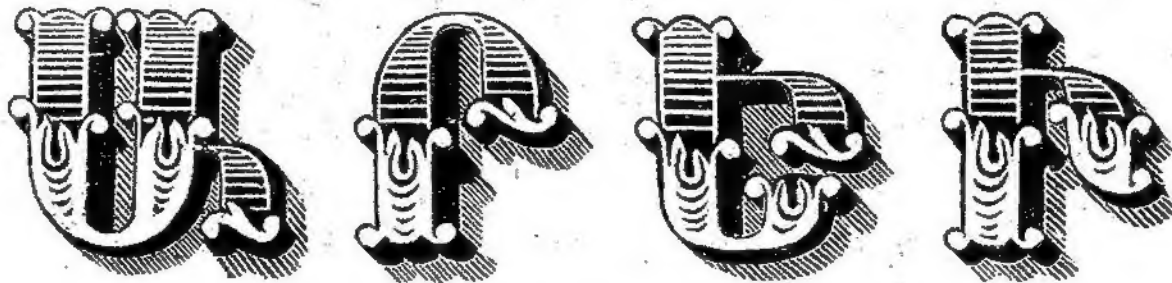
ԲԱՍՏԱՆԻ ՊԵՐՏԻՆ

Տարեկան վեցամսեայ

ԵԳԻՊՏՈՍ . . . Ղ.Ո. 80 40  
ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆ ՏՐ. 20 10

ՄԱՆՈՒԹԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴՈՄԵՆ ՏՆՈՐԵՆՈՒԹԵՐՈՒ

ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ



ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՀԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԴԱՐԱՐԸ ԵՐԵԲ ԱՅԻՍՍ

ՀԱՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՆ ՏՆՈՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

Տարա Այլու Տարա, Թիւ 16

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԵՐՏԻՆ

ՀԱՅԵՐ

Journal AREV

B. P. № 297

Alexandrie, EGYPT

ՀԱՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ ԶԵՆՈՒԹԻՆԵՐԸ ԶԵՆ ՎԵՐԱԿԱՐԶՈՒԹԻՆ

ՏՆՈՐԵՆ-ՀԱՄԱԳՐԱՐՈՒՄՆԵՐ ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵԼԱՆ

## ԿԻՆԻԿԻՈՅ ԱՊԱԳԱՆ

Բ.

Մեր նախորդ յօդուածով պատկերացուցինք այն սուր մրցակցութիւնը որուն թատրը եղած է տարիներէ ի վեր Կիւնիկիայ, բոլոր Մեծ պետութեանց կողմէ։ Այս մրցակցութիւնը երկու կողմանէ վրայ տեղի կ'ունենայ, քաղաքական եւ տնտեսական, որոնց գլխաւորագոյնը, ներկայ դարու մէջ, տնտեսականն է։ Ամէն մէկ պետութիւն ջանադիր է նորանոր շուկաներ, շահատաններ ձեռք անցնել իր արդիւնաբերութիւնները տեղաւորելու համար, ինչպէս նաեւ այդ շահատաններուն ներքին հարստութեանց ազդեցութիւնը շահագործել իր հաշուին — մէկ խօսքով երկրին տնտեսական զարգացումէն օգտուել աւելի քան ուրիշները։

Պետութեանց միջեւ Կիւնիկիոյ շուրջ փառապաշտեցող հակամարտութիւնները վերցնելու, միջազգային դարձած քննարկումը եւ բարդութիւններուն վերջ տալու եւ տեսական խաղաղութեան մը երաշխիքը ապահովելու միակ կերպն է, մեր կարծիքով, ստեղծել այնպիսի քաղաքական վիճակ մը որ չնորհի այդ երկրորդ հակամարտող պետութեանց ոչ մէկուն պատկանելով հանգերձ՝ հաստատ դաշնադրով մը անոնց ամենուն երաշխաւորութեան տակ ըլլայ։

Այս լուծումը եթէ քաղաքական նապէս յանձնարարելի է, ա՛յլ աւելի յանձնարարելի է անտեսական տեսակէտով։ Բաւական է որ Կիւնիկիան այս կէտով օժտուի բարեկարգ ներքին վարչութեամբ մը եւ հոն տիրէ կատարեալ ապահովութիւն, այս հանգամանքին շնորհիւ այդ երկրորդ շուրջ պիտի տեսնուի քաղաքական վիճակ մը եւ պիտի դառնայ ազատ մրցումի օգնական մը պաշտպան պետութեանց ամէն մէկուն համար։

Արդարեւ, քաղաքականապէս ինքնորոշ Կիւնիկիան պէտք է գրուի այնպիսի գաղափարական պայմաններու մէջ, որ հոն տնտեսականապէս տիրապետէ միշտ բաց դուռի փառապաշտեցող պետութեան մէկ պարզ նահանգը կամ գաղութաւայրը (colonie) չկրնար ըլլալ։ անհկա Գոնկո մը, Մենիկալ մը կամ Զուլուներու եւ Հոթենթալացի երկիր մը չէ։ Հետեւաբար երբ անհկա գրուի ու եւ պետութեան մը գերիշխանութեան տակ, հարկ է որ անոր բնիկ շինարար տարրին գոյութեան պայմանները երաշխաւորուին լայն ինքնավարութեամբ մը — Self-government — կամ տեսակ մը protectoratով որ համապատասխանէ անգլիական անխաղաղութեան իր Dominion բառին ոգիին եւ իմաստին։

Այս ճշմարտութիւնները բարեբաղդաբար անձանօթ չեն Դաշնակից պետութիւնները իրենց նշանաբան ընտրած են ներ-

կայ պատերազմին մէջ, կը սպասեն անոնցմէ իրենց դարաւար արդար ակնկալութիւններուն իրականացումը։ Միւս կողմէ, Հայերուն քաղաքակրթական անժխտելի ընդունակութիւնները պետութեանց համար բաւականաչափ երաշխաւորութիւն մըն են ստեղծուելիք այս րէ-տիկին տեսականութեանը մասին։

Անխաղաղութիւն, սակայն, որ պետութիւնները չյօժարէին Հայաստանը եւ Կիւնիկիան միասին միակ Հայկական ինքնավար երկիր մը դարձնել իրենց հովանաւորութեան տակ — ինչպէս Հայերու նախադրական երազն է, — ոչ ալ Կիւնիկիան առանձին օժանդակ պիտի լայն ինքնավարութեամբ մը որ առաջին քայլն ըլլար գէպի քաղաքական անկախութիւն։ Ենթադրելով, ընդհակառակը, որ պետութիւնները, փոխադարձ գիշողութեանց եւ փոխարինութեանց հիման վրայ, ընդունէին իրենցմէ միայն մէկուն շահերուն գերազանցութիւնը Կիւնիկիոյ մէջ եւ անոր արդեւորութեան եւ թափանցումին մասնաւոր չրջանակը հռչակէին այս երկրորդ պէտք է գիտնալ թէ նոյն իսկ այս կարգադրութիւնը չպիտի նշանակէր տակաւին Կիւնիկիան ինքնավարութեան մը գաղափարին տարածութեամբ։

Արդարեւ Հայերու քաղաքական իրաւունքն է՝ մեր հոծ եւ խիտ համախմբութեամբ ընկած բնագաւառներուն մէջ վայելել լայն միջոցներ՝ մեր ազգային, մշակութա-կան եւ քաղաքակրթական ընդունակութիւնները արդատ եւ անարգել կերպով մշակելու եւ զարգացնելու եւ մեր ներքին գործերը մեր ձեռքով վարելու համար Կիւնիկիան իր ազգեցութեան չրջանակ հռչակող պետութիւնը, ո՛րն ալ ըլլայ, չկրնար անտեսել երկրին քաղաքակրթական տարրին այս անբաժնաբեր իրաւունքները։ Կիւնիկիան իր վրայ տիրապետող պետութեան մէկ պարզ նահանգը կամ գաղութաւայրը (colonie) չկրնար ըլլալ։ անհկա Գոնկո մը, Մենիկալ մը կամ Զուլուներու եւ Հոթենթալացի երկիր մը չէ։ Հետեւաբար երբ անհկա գրուի ու եւ պետութեան մը գերիշխանութեան տակ, հարկ է որ անոր բնիկ շինարար տարրին գոյութեան պայմանները երաշխաւորուին լայն ինքնավարութեամբ մը — Self-government — կամ տեսակ մը protectoratով որ համապատասխանէ անգլիական անխաղաղութեան իր Dominion բառին ոգիին եւ իմաստին։

Այս ճշմարտութիւնները բարեբաղդաբար անձանօթ չեն Դաշնակից պետութիւնները իրենց նշանաբան ընտրած են ներ-

գոյն գաղափարին՝ Իտալիոյ, որոնցմէ միայն կախում պիտի ունենայ մեր բաղդին անօրէնութիւնը եւ որոնք Հայ ժողովուրդին պաշտպանները հանդիսացած են ամէն ժամանակ։

Այս արդիւնքին հասնելու համար — այս կամ այն ձեւով Կիւնիկիան ինքնօրինութիւնը ձեռք բերելու համար — կը մնայ էական պայման մը, որուն ակնարկեցինք մեր առաջին յօդուածին մէջ՝ «ստեղծումը պայման» քաղաքութեամբ եւ զոր կրնանք բացառապէս նաեւ կոչաւրել իրադրութիւն բառով։

Հայերս Կիւնիկիոյ միակ կոնսուլական տարրը, բնիկ միակ համայնքն ու միաձուլ ժողովուրդը, երկրին շարժիչ ուժը եւ հողին ըլլալիս պէտք է անգամ մ'ալ աշխարհի հանգէպ ապացուցանենք եւ արդեւորեն, Մեր ընելիք այդ գործը, որուն նախաշնչը տրուած կրնայ համարուիլ արդէն Զէյթունի անձաւ սարերէն, կը կայանայ գաղափարներու դատին ազգային իրաւ մէկ մարդ յարելու, եւ անոնց յաղթանակին համար ամենէն ծանր զոհաբերութիւնները յանձն առնելու մէջ, այն հաստատ համոզումով եւ արդար վստահութեամբ որ Դաշնակիցներու դատին նուիրում մեր իշխանութիւնները մեր գաղափար յաղթանակին, այսինքն մեր ազգային ազատագրութեան, լուսաւորչեան խիղճն ու գրաւականն են։

Մ. ՏԱՄԱՏԱՆ

### ՕՐԸ ՕՐԻՆ

#### ՀԻՄՆԵՐ ԳՈՐԾԵՐ

Յունաստանի թագաւորը հիւանդ է, ինչպէս գիտէք, եւ իր վիճակը այնքան ծանրացած է, որ հարկ տեսնուել է Գերմանիայէն բժիշկ մը ընդունելու։ Գերմանիայէն կայսերական ընտանիքին ամենէն կարող, ամենէն հրաշագործ բժիշկը հարկու...։

Այս միջոցին Յունաստանի մէջ միակ թագաւորը չէ որ հիւանդ է, ուրիշ մեծ հիւանդներ ալ կան... Ազգային շահերն ալ լուսական ատենէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայեն... Զանազան ժողովուրդներու ազատութեան համար արդեւոր ո՛ր անգէն բժիշկ բերել կը խորհին մեր Յունի եղբայրները։

Աւանդ, առաջ մեծ մասնագէտ մը ունէին որ խղճի մտօք եւ ձեռնհասօրէն կը դարձանէր, կը խնամէր այդ շահերը, եւ որուն աշխուրջ հոգեւորութեան շնորհիւ անոնք կարէն կրեային իրենց պէտք ու կայստա էին... Ախորժակներն տեղն էր, եւ ստամոքսներն կարող ամեն ինչ խոսր եւ իւրաքանչեւ կրեային իրենց մարմնը... Զամբիցի դայն, մեծ բժիշկը, եւ համալսական պրատիկներու յանձնարարող ազգային շահերը։

Այժմ օրէն ի վեր՝ հիւանդ են խղճը, ծանրապէս հիւանդ։ Հրաշք մը միայն կրնայ փրկել զանոնք։ Եւ նոյն իսկ եթէ նախորդ մեծ մասնագէտը բերուի անոնց անարիւն քով, շատ ուշ կ'ընէ իր բոլոր փորձերը վարչականութեանը եթէ իր անձնակալն ու տնակար յարգողները անարարանելի կերպով վստահած են հէ՛ջ Մեծ Եւրոպայի երբեմնի զեղեցիկ անողորմութիւնը...։

Մ. Ս. ԿԻՐԻՃԵԱՆ

## ԱՐԵՒԻ ԳԱՀԻՐԵԻ ՄԵՋ

ԱՐԵՒԻ Գահիրէի մէջ ձեռք կը ծախուի նաեւ երկաթուղիի կաշարանը գրավաճառ Պ. Աւեսիսի եւ Օրէալի հրապարակը հունկի մօտ։

«ԱՐԵՒԻ» ԱՂԵԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵՋ

Կը ծախուի հետեւեալ տեղերը. — Սուրաֆիկ, Սրաֆաճառ Տ. Սոլոմոնի Գարմանիան, Միսան, Սիկիէ Կիսի եւ Քանթո, Միսաֆաճառ Տ. Կարապետ Տէր Յովհաննէս, Սուրաֆաճառ, Հ. Ս. Մ. Լիթթեր, Գարաճառ, Աքքարի, Սրաֆաճառ Տ. Յովհաննէս Տիւրքալ եւ ընկ...։

## ՄԻՒՍ ԿԵՍԸ

Եթէ չըլլար Աղեքսանդրիոյ Հայուհեաց Կարմի Խաչը, որ Վարդանանց ատենին օրը, ազգային խաղաղութեան ընդդէմ մը մէջ ծնունդ առած՝ անողորմ թաղի նոյն ատեն անխորշ յարստութեամբ միջնաւ այսօր կը շարունակէ իր զորքունէութիւնը օրինակելի ջանասիրութեամբ, եթէ տեղի ունեցած չըլլար Գահիրէի Մանիսալեան աղջկանց վարժարանին սարքած հանգէսը, երկու պատուական եւ կտրիճ ջոյքերու ազգային սրտին եւ անհատանց կողմէն այն սիրուն գրաւականը, որ մէկ անգամ ինչ որ հարկը ոսկիի գումար մը ձգող կողման գաղթականներուն նպաստի գանձանակին մէջ, — կ'աւանդ, թաղի ցաւած սրտի մը բովանդակ դատութեամբ, պիտի տարուէինք այսօր ըսել թէ Եգիպտոսի մէջ, ազգային կեանքի այս ընդհանուր ոգեւորութեան միջոցին, որ ամէն օր նոր երեւոյթով մը ինքզինքը կը հաստատէ, Հայ կիներ չկրնար զգալ իր դերին նշանակութիւնը, չկրնար իր կատարել ազգային պարտականութեանց իրենց ըստպատուած լաւօրէն։

Պատիւ արդարեւ այն աղջիկ եւ աղջանուէր հոգիներուն, որոնք մայրական խնամքն ու քրոջական խաղաղատեքն իրարու խառնելով, զիտան մը տալով Հայրենիքի փրկութեան համար նահատակուող ջոյքերուն եւ հայաճուող թշուառներուն վրայ, եւ ըրին ու կ'ընեն ինչ որ վայրկեանը թելադրեց իրենց զգայուն սրտին։

Այդ մասին ո՛րչափ ալ չնորհակալու թիւն յայտնուի իրենց, քիչ է տակաւին։

Եւ հանրութիւնը լուսաւորչեան ատենին յայտնեց արդէն իր համակրութիւնը եւ յարգանքը իրենց, քաղաքակրթական երկու ձեռնարկներն ալ, Գահիրէի մէջ խուռնեմով բաղձու թեմա ոգեւորելով Մանիսալեան հանգէսը, եւ հոս Աղեքսանդրիոյ մէջ պաշտածօրէն օժանդակելով Կարմի Խաչին, վերաւոր Հայ կամաւորներու յաղաքում հազաւորներին պարտաստութեանը մէջ, եւ ապահովելով ամենափայլուն յաղաքութիւնը այդ առթիւ կազմակերպուած նըպաստի ներկայացումին, որ անցեալ իրիկուն տեղի ունեցաւ։ Թեաքը Մոսկոնի մէջ։

Եւ սակայն, արժանաւորաց արժանաւոր յարգանքի այս հատուցումն ընելի վերջ, ինչո՞ւ կուտանք մենք մեզի հարցնելու թէ՛ Եգիպտոսի Հայ ազգութիւնը իրական սիրտ այս երկու աղջիկ ծագելուն մէջ կը կարծէ՞ կատարած սպառած ըլլալ իր բովանդակ պարտականութիւնը, այսինքն կրնայ իր խղճմանը լիովին հանդարտ զգալ՝ ազգային պատգեւուն եւ պարտականութեանց օրէ օր անհոգուն ստիպողականութեանը առջեւ։

Իր դերին բարձրութեանը վրայ դառնաւ ըլլալու զիտակցութեամբ։

Այս է անաւանկատելի կէտը, որուն վրայ պէտք էր, որ մասնաւորապէս ուշադրութեամբ անդրադառնար Եգիպտոսի Հայութեան իրական սիրտ։

Եգիպտական պարբերաթերթի մը մէջ անցեալները որոտայող հիացումով կը գիտէին պատկերը Անգլո-հինդու, որոնք ազգայնութիւնը զորքանաւ մը մէջ փոխադրուի պատրաստութեամբ կ'ընէին, ուրիշ պատկերի մը մէջ՝ Թրանսսիւններ, որոնք զինուոր փոխադրող կառավարութեանը կը ըսէին իրենց լուսնած զաւիթի եւ ծաղկեղեւոյնի կը մատուցանէին երիտասարդ ազգայնիկներուն, սրտեւանը զիտանքի անհոգն աղապատանքով մը։ Իսկ հոս, ամէն օր, աղբերուս առջեւ, երբ կ'անցնին զինուորներու խաչանիշ հեռանդակաւորները, մէջքներն սպիտակազգեստ հիւանդապահներին, որոնք պահպան հրեշտակի պէս իրենց հովանին կը տարածեն վերաւոր առեւտներուն վրայ, յարգանքով ու սքանչալցումով կը դիմեն զինուորի զինուոր։

Եւ երբ կը խորհի անոնց ամենուն, քաղաքեան եւ սիրտը այս աղջիկ վկայուհիներուն վրայ, սրտի դիւրամով ծնէ՞ որ կը կրկնուի միշտ մէջս անգութ հարցում մը։

— Ի՞նչ կ'ընեն մերիները, Հայութեան յաւէտ ցան հրեշտակաւոր այս վայրկեանին ի՞նչ կ'ընեն Հայ կիներ։

Օ՛ր, անոնք որ ապրած են դաւաճի կեանքը, ու կը ձանձնան դաւաճի կեանքին ու հարազատ Հայութիւնը, գիտեն անշուշտ թէ ի՞նչ կ'ընեն հիմակ հոն մեր մայրենի ու ջոյքերը։

Գիտեն թէ թշուառներն ուրիշ ու ուրիշ տեղեր, ընտանեկան կեանք տարազան ջոյքերու անխառնութեամբ առնելու տակ ոչնչացած իրենց հոգեւորական շուրջը խելագարուած ծիսականին մէջէն ի՞նչ սրտակեղումով կ'ողջունեն անոնք Արշալոյսը, որ կը ծագի հոն, Հայրենիքի արեւմտ սահմաններուն վրայ։

Եւ գիտեն նաեւ թէ վաղուան Հայ Դիւցազնեղութիւնը քանի՞ քանի նոր կատարելութեան ու Եւրոպայի սրբափայլ դէմքերը պիտի արձանագծէ Հայ Պատիւի եւ Հայ Փառքի ճանապարհ մէջ...։

Իայց այս է բաւական։

Որպէս զի Հայ Դատին նուիրականութեանը առջեւ ամբողջ Ազգին սիրտը մէկ տրոփելով բարախէ, հարկ է որ, Հայրենիքէն հեռու, պատերազմին անմիջական արհաւիրքէն դուրս եղած երկիրներուն մէջ մասնաւոր, ինչպէս հոս Եգիպտոս, Հայ կիներ արեւմտէն իր վայրկեան հանգիստն ու երջանկութիւնը, հեռուէն այս սրտանց միանալով Հայրենիքի Հայ կիներ, ոչ միայն յոյս եւ իղձբեր, ալ եւ կեանքի եւ աշխատանքի կցորդութեամբ։

Այս տեսակէտով, ո՛րչափ ալ լայն վերապահութիւններ ընենք քաղաքեան Կարմի Խաչի եւ Գահիրէի Մանիսալեան իրականութեան, պէտք է խոստովանել թէ անպահիկ կայ եւ կը մնայ պարտականութեան ամենալայն լաւօրէն մը, որ կը ծանրանայ մահաւանդ Գահիրէի, ինչպէս նաեւ չընկալ քաղաքներու եւ Սուտանի ու Հայաշինտանի հայ զաւորներու իրական սիրտի վրայ։

Անկարելի է արդարեւ չզգալ թէ ազգային ոգեւորումի այն բոլոր արտայայտութեաններն մէջ որոնք հետեւեալ իրաւոր յարգանքին եղիպտական հասարակութեան մէջ, Հայութեան մէկ կիսը, արական սիրտ միայն երեւցաւ միշտ թաւաբարձման վրայ։ Մինչ միւս կիսը, սիրտ եւ գիտութեան՝ գուրգուրանք եւ



ԳՕԼՍՈՅ ԱՌՋԵԻ

## Խոսչակաւ ճակատէն

30.201, 30.20401, 0.445

ՖԻԼՆՈ. ՕՐԱՆՈՒԵՐՈՒ ԱՐՇԱԽԱՆԲ

ԱՐԵՎ Եղիաճոսի միակ հայաթերթն

Էրբ օրն օրիկ ին հրաշարանի 203.

ԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԴՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ.

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՖՆ ՈՒ զԱՐԺՐ:

**ՉԻՆ-ՃԱԲՕՆԱԿԱՆ**  
**ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ**

Մեր վերջին թիւով հրատարակած էինք երկու հեռագրներ, որոնց մէն Չինեւաբանական պայմանագրին ստորագրումը ըլլալը կը յայտէր, եւ միւսը, որ Յայրոջէն երկու օր առաջ տրուած էր Լոնտոնէն, լուր կը բերէր թէ Միացեալ Նահանգները Չինաստանի բաղումն են կնիւնելիք այդ պայմանագրութեան դէմ: Թէ ի՞նչ է վերայիշեալ պայմանագրութիւնը եւ ի՞նչ բանակցութիւններ կատարուեցան այդ մասին Չինաստանի եւ Ճապոնի լսիջեւ, — Թանձի Մայիս լի էր հետեւեալ խմբագրականը՝ բոլորական լոյս կը տնոէ խնդրոյն վրայ, որով աւելորդ համարեցինք զայն ծանօթացնել մեր ընթերցողաց: Իսկ թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ կատարումը իրողութեան համեղեալ բնկելիք նոր պիտիք Ամերիկայի՝ որ իր ջանքերը վնասումն կը տեսնէ անոր մէջ, — այդ պիտի տեսնենք զայն հեռագրներմերէն:

(Մ, Խ.)

Ճաբօնը, Մոսկրայոյն - Արևելքէն  
Գերմանացիները վանելէ յետոյ, իր աշ-  
քերը դարձուց զէպի Չինաստանու ճաբօ-  
նականութիւնս արեւմտեաց զրկելը  
և Ռուսիոյ, Ֆրանսիոյ եւ Անգլիոյ  
ըղբը, և զկը պատմաբազմին միջկախել  
զի խաղաղապէս ճաբօնական ժողո-  
ւոսըդ։ Այս քանին մէջ անմիջական եւ  
գրական ո եւ է չա՛ չի տեսաւ . լատա-  
նայն նկատեց զբազի իր ուղղակի շա-  
նորով եւ պարտապէս օգտուիլ՝ սուպնո-  
ւելու համար իր գրացի ներկանի-կայն-  
տութեան ծօտ զբաղչիդ կացութիւն մը,  
որ ոչ ոք է վերակի էր ժխտելու իրեն  
վերջին 10 յունուարին, ճաբօնա-  
կան գեղարար Բէքին, Չինական հան-  
տաղեական ինքան հախաղաչէր, եւեւան-  
ի-Քայի կը ներկայացնէր քան եւ մէկ

պահանջներու շարք մը որ իրեն կ'ստանայէր Չարխուհիկ մէջ Գերմանացոց ունեցած իրաւունքները ևւ տառնաձայնը՝ ռոտհոմիները, ինչպէս նաև Միքստօթինի հագուստներուն կ'ապահովէր Չինաստանի մէջ անվտանգի գերակշռութիւն մը Այս յաւակնութիւնները թրիւս անակնկալի չի բերին Չինաստանը։ Վոյստէր այս պահանջներուն, որոնք օսկայն նախ մերժեց պարտէր։ Միւս կողմէ օսկայն, ալն պէտտութիւնները որոնք կարևոր չանկնուէին Չինոս մէջ, նկատեցին որ ձառնի պահանջներուն երկար ցուցադրութեան ժամանակ մ'էր բաց-դուր օկըրն։ Երբ վրայ Անգլիոյ մէջ հանրային կարծիքը յազդեցաւ շարունակ իրաւունքներուն իր պահանջներուն տեսրակը ևւ այժմ կուգայ նոր աստիճանի վերականգնել ինչքին։ Այս պահանջներուն մէջ կը գտնուին միշտ երկուստեւոր մենաշնորհներ, յայ ևւ նման օտարականներու արդէն տրուած մեծաշնորհներուն, բայց ձառնի Չինաստանի հաւանութիւնը կ'ստորագրասէ իր ևւ չահակի կողմերու միջև այս հէտին վրայ կայանալիք համաձայնութեան մը կընդաւրին։ Միքստօթին կատարեալութիւնը կը հրաժարի Մանչուրիոյ և Մանկիւիոյ մէջ օտարականութիւն կողմակալելու իր պահանջն, որ Չինաստանի տեղ իր իսկ վարչութեան հաստատումը պիտի նշանակէր։ Բայց ձառնի ծրարին յօդաւանդը այս նախադիմումն մէջ իրեն կուտն տնտեսական այնպիսի տարկն աստեղծութիւնները որոնք կատարեալ միշտանոր մը կը կողմնու Սակէ զատ Չարխուհիկ մէջ Գերմանացոց իրաւունքներուն տեղը կը զատան, աստեղծ վրայ աւելցնելով նոր տառնաձայնորտնի փոխարինել լայն իրաւաստութիւններով,

Զարթօնի պահանջները բազմադիմեր  
 եւ ընդարձակ կը մնան միշտ Զինատառ-  
 նէ կը պահանջուի ձեռքէ չի հանել կամ  
 իրերսդիմերու չի յանձնել ծովկղերեայ  
 ոռեւէ մաս, ոչ մէկ նաւահանգիստ, իր  
 կղզիներէն ոչ մէկ, արտասահմանի մէջ  
 ոչ մէկ վախտաւթ թւն կնքել, ո՛չ մէկ  
 առանձնաշնորհում տալ՝ առանց իր հա-  
 ւանութեանը, եւ գործածել միմիայն  
 Զարթօնի արհեստագիտական խորհրդա-  
 վանները, ինչ կը վերաբերի երկրին հա-  
 րցառութեանը՝ չարապրծնի մէջ, Զարթո-  
 իր աչքը կը սեւեռէ գլխուրդաբար այն  
 զիտի մասերու վրայ, ուր օտար շահերը  
 նուազագոյն են՝ ճաննելիք մէջ՝ աւ-  
 ճալքէ, նրբօն դիւանագիտութեանը կ'ուզէ  
 Հան-Նէ-Բինկի հանձալին եւ աշխային  
 Զին-Նէ-Բինկի րօնիմբը իր ձեռքին մէջ  
 աւելնալ։

Ճաքօնի ժողովուրդը ջնսմօրէն ուժ-  
կուտայ իր կստալարութեան պահանջ-  
ներուն: Կ'ըսենք այն հրաշալի ապագան  
որ ասոնցմով կ'ապահովուի իր կայսրու-  
թեան Հաստադակաց կարիքը վրձ-  
նած է պարտադրել ստոնց բարոք  
ըրօծումը: Չինաստան պիտի ընդդիմանայ  
իր դիւանադիտութեան սովորական մի-  
ջոցներով, բայց ի վերջոյ տեղի պիտի  
ներկայ Ներկայ պարագաները իրեն անըն-  
կատաս կ'են Միացեալ Նահանգներու մտաւ:  
Որոշութիւնները եւ շահերը ուրիշ կ'ըլլոյ  
ենու Գերմանիա՝ Մայրագոյն Արեւելքի  
մէջ Ճաքօնի պարտեալն է: Անգլիա,  
Իտալիա եւ Ֆրանսա, իրենց բաժին ին-  
կած անասման ձեռնարկին նոյ իրուած  
են, եւ Միքստոն իրենց գործակիցը  
ըզած է Ամերիկա կը խօզը որ Ձիւնս-  
տանի գործերը իրենց ընթացքը առնեն,  
զուցէ աւելի: յետոյ անոնց վրայ անդրա-  
շատնայու վերապահութեամբ: Այս մի-  
ջոցին, սակայն, Ճաքօնը կը տեղաւոր-  
ուի: Հեղձացած Չինաստանի մէջ ճաք-  
նական գործունէութիւնը այնպիսի ըն-  
դարձակ աշխատութեան գաշտ մը կը  
ներառէ՝ որ իր անտեսական զօրութիւնը  
ստոր չը պիտի բաւէ: Երբ խաղաղու-  
թիւնը Եւրոպայի մէջ սովորական կեանք  
ըլլ, վերահաստատէ այն պատերազմի իր  
հաշտակիցներուն, Միացեալ Նահանգնե-  
րուն է որ Մարդո-Արեւական կայսրու-  
թիւնը պիտի պարտադրուի զիմեյ հարկ  
ըզած անողտական օգնութիւնը խնդրե-  
ցէ համար, որպէս զի իրեն տրուած ա-  
նահանշնորհումները կ'օրենայ չահագոր-  
ծան:

Եթէ ձաքօն յաջողի անսահման  
բնառատաւի խառնապինձը պտղութեանը  
մէջ ձեռք մը կարգ կանոն մտցնել, Երկ-  
այայինները թերեւս հաշտութիւն իրենց դա-  
տաւոր թուալարժեքութեան մէջ, ալապէս

համապետած ըլլալուն իրենց զբաղեն-  
րէն, իրենց պէս Ծայադոյն Արեւիքը  
անոնք ալ, որոնց սակայն տարօրինակ  
կենտոնակութիւնը անգլխադնելի ուժով  
մը զիրենք իրենց սամաններէն զուր  
կը մզէ՝ զարդանալու եւ բարգաւաճելու  
համար Մհծ պետութիւններն ալ, իրենց  
կարգին կը հանդուրժեն, որ Հարօնը իր  
համարին շարունակէ Զինատարն մէջ  
Արքէն չեն ալ կրնա զան կտակներէ  
ներկայ համայնաբնայն կացութենէ

**ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԻՈՆԻԿ**

ԳԱՆԻ ԱՌՈՒՄԻՆ ՇՈՒՐԶ

Սպասելով Վանի ատումին մասին զպեղե մանրամասն անդեղնութեանց, եւ խտրաւոյն, անուշապէս ցաւելով Հայաստանի քաղերն անգամ լացնելիք այն նորոգակելի, այն յուսահատեցնող մտայնութեան վրայ որով աղայանի հրճուան, քի տմենէն ընդհանուր, ամենէն մասքորս այս ղէպքն անդամ այստեղ, Սղիպտոսի մէջ, մօսանց արիթ ու փափաք կուտայ անպատճառ Հայ հակաաւորդներ, Հայ թշնամիներ փնտռել գտնել ու հարուածելու... , սպասելով որ Հայկաանայի աղտաւորեալներն նոր թուրպիկներս շունչ մը ընրէ ու փչէ եւ վերջ տայ այս մահացոտ ճահճատեղիին... , ստորեւ կը հրատարակենք երէկուան հոս հասած Թավի մէկ հեռագրիլը որ Վանի գլխաւորան Նախորդակէն այնտեղի Հայոց լիւրժիին եւ կաջողութեան մասին ղէթ հետեւոր գաղափար մը կուտայ.

Բերքահատ, 9 մայիս. — Հովնաթին  
կ'իմացնեն քե վանի վիպարին Հալ սպա-  
սամբները պատկենում են Բաղրին հայկա-  
կան քաչին մեջ:

ձեռնակ փառայի զօրհերը, Քիւրս խո-  
ժանին հետ միասին, կը ուրբակոծեն Վանը:  
Վանի շրջակայքի բոլոր Քրիստոնեայ գիւ-  
ղերը բաւականաւ են:

(Թաւմ Կահի եւ Հայոց զերգին մա-  
սին սոյն նշագրին տակ կ'աւելցնէ իր  
կողմէ չահեկան տեղեկութիւններ որոնց  
թարգմանութիւնը պիտի տանք մեր յա-  
ջարգ թիւով.)

Բերն. Հանգանակադրիչ

## h. *Cyrtus*

Ա.ԶԳԻԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴՈՐՄԻՆ

	Գ. ՅՈՒՆԱԿ ԴԱՀԻՐԻԵՐ	ԵԳ. ՊՐԶ.
Նախորդ գումար		76,208.7
Գ. ցուցակ (Թանխոս)		25,888
Ընդհ. գումար . . . . .		102,096.7
Տեսութք Արշակ Ֆերմանտին		1,000
Ե. Օգոստինյան (ապրիլյան)		1,200
Մ. Անդրանիկյան (Ա. մանվելք.)		600
Տօգթ. Խ. Տէմ իրենան	»	500
Վ. Մարտիկյան (մասնավճարով)		500
Թ. Կոստանյան	»	400
Լ. Կոստանյան	»	400
Ա. Բուրժուանյան	»	400
Տիգրան Մարգարյան		300
Յարութիւն Լալէֆանյան (Ա. ման.)		300
Բ. Հալալյան (Ա. մասնավճար)		200
Կ. Կոստանյան	»	200
Տօգթ. Վ. Գ. Երանյան		200
Մկրտիչ Զ. Պաշտպան		200
Մ. Պաշտպան		200
Հ. Բաղդասարյան (մասնավճարով)		150
Ի. Բաղդասարյան		100
Զիլման Դուրաճանյան (Ա. մանվելք.)		100
Գ. Բ. Կապույտյան	»	100
Իրիկյան Զիլմանյան	»	100
Մ. Տէր իրենան	»	100
Տէ. Ալալյան Կոստանյան, Բորիսյան		80
Մարտին Երանյան (Ա. մանվելք.)		50
Կարապետյան, Բորիսյան		20
Գումար Ե. Դ.		109,496.7

Բաղաճաճի ժողովը (Աղեքսանդրիա)  
 Դոմարտեւեցաւ հինգշաբթի երեկոյ, 20  
 մայիս, նախադասութեամբ Վիճակիս ա-  
 ճաշնոց Գեր. Տ. Թորոնք եպիսկոպոսի

պատճառաւ: Բայց գիտեն նաեւ որ այն  
ձեւերովը որուն մէջ նետուած է Մացդը  
Արեւական կայսրութիւնը, այնքան կա-  
րելոր է որ չի կրնար առանց իրենց օ-  
ժանդակութեանը գլուխ ելնել: Այս րա-  
նը չեն անցիտանար Թօքթի մէջ, եւ  
այն լաւագոյն յարաբերութիւնները պիտի  
հան կ'ուզուի պահպանել Արեւմտաքի հետ՝  
առտր ասպնոյցն են, ինչ որ, հետեւաբար,  
պէտք է հանդարտեցնէ վրդովեալները:

(Թան)

Եւ աստենապետութեամբ Ալիքսան Պէյ,  
Ճէփանի բռնեանի:

1. — Նախընթաց երեք. նիստերու  
ատենագրութիւնները կարդացուելով վա-  
ւերադուեցան:

2. — Կարգադրեցաւ վարժարանի տնօրէնութեան նամակը որով նախադաս Ս. Հօր յանձնած էր 2059 դրուչի գումար մը՝ զոր Զատկի առթիւ վարժարանի երկօրո ուսանողութիւնը հանգանակած էր ինչպստ Հայաստանի Թշուառ մշակակներուն, կարմիր հաւկիթի քարտեր վաճառելով:

Ժողովը պահանակութեամբ արձա-  
նագրելով վարժարանի ուսանողաց այս  
աշնիւ հոգածութիւնը իրենց զինեալ  
և տարաբաղդ փորճիկ ազգակիցներուն,  
որոնց սոյն դումարը հասցնել Ամին. Ս.  
Պատրիարք հօր՝ Միաբեալ ընկերու-  
թեանը միջոցաւ. նպատակին յատկացուե-  
լու համար:

3. — Տ. Պետրոս Գարադաշեան իր զբաղումներուն պատճառաւ հրաժարու-  
կան մատուցած ըլլալով եկեղեցւոյ եւ  
գերեզմանատան հոգաբարձութեան ան-  
դամակցութենէն, փողովի դաօք ըն-  
դունեց զայն եւ ամբողջացուց նոր հո-  
գաբարձութեան անդամոց թիւը, բնա-  
րեղով Տեաքք Թ. Զայնաբեան, Ս. Փա-  
փաղեան եւ Տ. Արմաղանեան:

4. — Կարգացուցաւ Աղբառախորհրդանքներու թեան լեզու. ժողովի Դիւանին գրութիւնը նոյն ընկերութեան քառամեայ հաշիւներու քննութեան մասին:

Ընկերութեան այդ հաշիւներուն  
քննութեան համար, ժողովը քննիչ Նը-  
շանակեց Տ. Կարապետ Ալըքեանը :

5. — Նոյն ընկերութեան կանոնադրութիւնը վաւերացուած չըլլալով ցարդ, Ընդհանուր ժողովոյ Դիւանը պատշաճագրով մը յղած էր ժողովոյ ի վաւերացում:

Նախ քան վաւերացումը յիշեալ կա-  
նոնադրին, Ժողովը նախագահ Ա. Հօր  
յանձնեց ուսումնասիրելու համար:

Ժողովը աստիցմէ դուրս, զբաղեցաւ նստել զանազան ժառանգական եւ կալուածական խնդիրներով:

## 427

Հայ Ազգային Մեհակ (Գահիրե) վարչա-  
բլուրը պատրե ունի ծանուցանել յարգոյ  
հասարակութեան թէ յառաջիկայ չարաթ  
գիրէն 20 մայիս երկուցնուս մասը ճշեւ  
9, 30Քն Սրբախն ընթ արտադրի կարգի  
գրական եւ գեղարուեստական շքեղ երե-  
կոյթ, որ տեղի պիտի ունենայ ընդ նա-  
խագահութեամբ Գերապատեա Սրբազան  
Սուրբաշուք Զօր, որ պիտի բանախօսէ  
հանրածանօթ հրապարակագիր եւ «Ժուռ-  
նալ տրե Բէռ» խմբագրապետ Պարոն  
Ժօրժ Վէլսիւն, նիւթ ունենայով՝

Մերկուրյի թիվը փայլ մը տալու համար Տիկոյայ Կ. Գալեան եւ Ա. Սիմոնեան բարեհաճած են մասնակցիլ շաշ-նակի վրայ նուագելով հետեւեալ կոոր-նէրը

Sjogren-Eroticon — Տիկին Կ. Գալեան  
Saint-Saens-Danse Macabre Բաթը-մէն  
Տիկնայ Կ. Գալեան եւ Ա. Սիմոնեան:  
Գ. Օզոսարեանիցն պիտի երգէ «Գուռնկ»  
ը «Հայաստան»

Վարչութիւնս մեծ յոյս ունի որ  
արդիւի հասարակութիւնը պիտի փա-  
հաքի լսել հայասէր բանախօսը, որուն

ԱՐԵՎԻ յօղում ղեկողներէն  
ը ինքուրի քաղթին մէկ եւեսին  
րայ մելանով եւ քնթռնելի գիրով  
րել. Հանդէսներու նկարագրու-  
ինն համառօտ ակտ է քլլալ:



Հայկական-Հարցին չուրջ ունեցած հրմ-  
տութիւնը, յաջողութեան մեծ գրաւա-  
կան մըն է:

Վարչութիւն Հայ Ազգ. Սրահի  
Ծածօր. — Մուսթր անդամներուն համար  
մի և, իսկ ոչ անդամներուն համար 3 դր.  
ուրջ քս սովորականին:

ԱՐԱՐԱՏ Հայ մարմնամարզական ա-  
կումբի (Գահիրէ) վարչութիւնը պատիւ  
ունի ծանուցանել թէ յառաջիկայ կի-  
րակի, 30 Մայիս, առաւօտեան ժամը 9ին  
տեղի պիտի ունենայ տարեկան ընդհա-  
նուր ժողովը: Բոլոր անդամները ստի-  
գոգաբար կը հրաւիրուին ներկայ ըլլալ:

Օրակարգ. — Ա. Տեղեկագիր 1914-  
1915 շրջանի, Բ. Ընտրութիւն նոր վար-  
չութեան:

Ծածօր. — Կը խնդրուի համադրեալ-  
ներով ներկայ ըլլալ անպատճառ, ժու-  
ղովէն վերջ խմբովին լուսանկարուելու  
համար:

### ՏԵՂԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ն. Բ. Սուլթանը երեկ առաւօտ Բա-  
է-Յիւսէի մէջ իր ներկայութեան ընդա-  
նէջ դաւանական նորոգութիւն կատարել-  
ները որոնք իրենց անուանումն համար  
շնորհակալութիւն յայտնելին Ն. Բաթ-  
րուկեանը Նախագահ, Ն. Բ. Սուլթանը  
ընդունելով քաղաքի յաւանքան, փրա-  
նական և խաղաղական հետապնդողները,  
Յերեկէն վերջ, Ն. Բ. Սուլթանը իր  
գնաց ընթացքով Օմար փաշա Թառնէի:

Անգլ. բարձր ներկայացուցիչ Սթը Էն-  
րի Մաք-Մաքսոն երեկ ժամը 1ին Գահի-  
րէին հաւ ժամանեց մասնաւոր կատա-  
խանքով և ընկերակցութեամբ Պաշտո-  
նապետ անդամներուն: Ոչ մէկ պաշտո-  
նական ընդունելութիւն կատարուեցաւ:  
Միտի-Կապէի կայարանը, ուր կային  
միայն անգլ. ընդհ. հիւպատոսը և Ա.  
Պեքտաշը իր անգլ. զօրաց հրամանատա-  
րը, և ուրիշ օթմանով զնայ ուղղակի  
համբար անգլ. ամառային պաշտոնա-  
տեղը, հաստատուելու ներկայ կատարելին  
մարտ:

Երան Սեֆար ընկալ մանկամարդ  
ընտանի մը փորձեց լիզով խմելով  
վերջ տալ կեանքին: Իր այս խառնա-  
տական արարքին պատճառը եղած է՝ նը-  
շանման մահուան քոյրը զոր նոյն օրը  
խնայած էր: Մանկամարդը աղջիկը փո-  
խադրուեցաւ արաբական հիւանդանոց  
ուր յայտ կուր կանգնեց փրկելու:

Ճիպտիքին հետապնդ. լուր արուած  
սով Ալեքսանդրիոյ ոստիկանութեան  
1000 սակի զոգութիւն մը կատար-  
է «Գոնթուար» տը Ճիպտիքի» դը-  
տան մէջ և թէ Սիւրբ Սեֆար ա-  
ն Վալոցի մը սր այդ զոգութեան հե-  
տին էր, հետագայ մէջ ճիպտիքին,  
բաժնի ոստիկանութիւնը սկսաւ փր-  
նէ այս ճարտիկը առաւ փախուի զոր  
կ'զտաւ Օթէլ Բոր-Սախի մէջ, Աթ-  
ի իր պաշտօնակին մէջ աւելը 487  
զլ. սակ և խաղաղական ոսկիւն ու-  
նեաներ, որոնք բոլորն ալ գրուուեցան  
ինչպէս որ քոյն ալ տարուեցաւ կա-  
ռավարչատուն, ուր մարդակալական դե-  
ւանին անյնիւ կողմէ պիտի յանձնուի  
հեղին հիւպատոսական իշխանութեանը:

### ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Մայիս 1915			
ԱՐԱՐԱՏ	Բացում	Փակում	
Գուլիս	14 1]8	14 1]16	
Նոյ, 15 7]16	15 3]16	1]32	
ԱՐԱՐԱՏ ՀՈՒՆՏ			
Գուլիս	82.10	83.05	
Նոյ, 86	86.—	86.—	
ԱՐԱՐԱՏ ՈՐՈՇ			
Գրեթէ Յոնիսի 1880	Յո, 302		
» » 1903	» 241		
» » 1911	» 248		
Բաւելի Ներկարուի	» 133		

# ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԻՆԵՐ

## Տարածակի մէջ

Լոնտոն 25. — Տարածակի և Կէ-  
լիպուրի մէջ Դաշնակիցները յարձակո-  
ղական վերսկսան, բուռն ճակատամարտ-  
ներ կը մղուին աւելի քան երեք ան-  
ակի կերպով:

### ԱՆԳԼ. ԵՄԱՍԻՆ ԿՈՐՈՒՄՆԵՐ

Լոնտոն, 27. — Մով. Նախարարու-  
թիւնը կ'իմացնէ թէ անգլիական Պե-  
րալմէն մարտանաւը ընդունելու մը  
թորիքով կ'ընկնուի Եմաւսին և ընկնուի  
Կէլիպուրի թերակղզին բացերը, այն  
միջոցին ուր կը զործակցէր Աւստրա-  
լիացուց և Նոր Զելանդացուց Սպա-  
ներուն և Նաւալներուն մեծամասնու-  
թիւնը տղաւեցաւ, մէջն ըլլալով Նաւա-  
լներուն և Եմաւսինաւորը Նախարարեան  
յառակցուած. հակաթորիքի ճակատին և  
պղծիկ մարտանաւեր մինչև գիշեր հա-  
լածեցին ընդունելու:

Լոնտոն, 27. — Թշնամի ընդունելու  
մը Կէլիպուրի թերակղզին բացերը  
թորիքով ընկնուի Եմաւսին և ընկնուի  
Կէլիպուրի թերակղզին բացերը, այն  
միջոցին ուր կը զործակցէր Աւստրա-  
լիացուց և Նոր Զելանդացուց Սպա-  
ներուն և Նաւալներուն մեծամասնու-  
թիւնը տղաւեցաւ, մէջն ըլլալով Նաւա-  
լներուն և Եմաւսինաւորը Նախարարեան  
յառակցուած. հակաթորիքի ճակատին և  
պղծիկ մարտանաւեր մինչև գիշեր հա-  
լածեցին ընդունելու:

### ԹՐԻԿԱՆ ԿՈՐՈՒՄՆԵՐ

(Պաշտօնական զեկուցում)

Դաշնակ, 27 մայիս. — Զօրավար  
Պրոքուրուր կը տեղեկագրէ թէ Թուրքի-  
ուն իրենց մեծամասնութիւնը թողելու հա-  
մար շնորհաւոր զինուորային միջոցին  
յայտնի եղաւ, որ իրենց կրած վնասները  
3000էն շատ աւելի էին: Մեր չընկալի-  
ներէն մեծուհի առջեւ, ուր ծանր կո-  
րուստներ արուած էին Թշնամիին, և ու-  
րոնց մասին խառնած չէր մինչև հիմա,  
երկու զօտի անդին մեծամասնութիւնը  
կէնի հողը, 400 զինակներ երեւան ըն-  
դունեցան 100ի վրայ 80 եարտանոց տարա-  
ձօնեան մը վրայ:

Թուրք զինակները արագ և լուռ  
կերպով կ'աշխատէին: Ամենքն ալ տե-  
սակ մը լուծաշուրի մէջ թաթառած  
բաժնակներ ունէին: Կարծախոսութեան  
զէմ պաշտպանուելու համար Այս զինա-  
զագարին միջոցին մեր կողմէ մօտ 1200  
թրքական զինացի մողկեցին:

Մայիս 25ին Թշնամիին յառաջա-  
նալ խառնակներէն մին, որ Զօր. Գործի  
զօրաբաժնին զէմ 150 եարտանոց հետ և  
զինակներ, առնուեցաւ և գրուուեցաւ մեր  
զօրքէն:

Աթէնք, 28. — Դաշնակիցներու օ-  
ղանակները նկատուին վրայ զարթոնալով  
թրքական զինակները արդիւնաւոր կերպով  
աւարտուեցին:

Դաշնակից զօրքերը երկու բլուրնե-  
րու վրայ խառնակներու հինգ շարքեր  
յարձակուիմար գրաւելին:

Դաշնակիցներու առաջնորդ թուրքե-  
րուն վրայ կ'իյնան կրակի տեղադրարարի  
մը պէս:

### Արեւմտեան ձակաւոն

#### ՅՈՒՆԱՆԱՆ ԳՐԱՐԱՐԱՐ

Բարիք, 26 (պաշտօնական). — Արաւի  
հիւսիսարեւմտեան մեր մղած յարձակումները  
մեղի կարեւոր յառաջացումներ ընել  
ստին. 2ին, Անկիր հիւսիս. արեւմտե-  
ան կողմը գրաւեցին Թշնամիին Գոր-  
նալի կողմէն խոշոր ամրութիւններէն  
մէկուն զուրս ելած մասը: Նոյն շրջա-  
նին մէջ մեր զօրքերը յարձակումը ա-  
ռին ուրիշ գերմանական ամրութիւն մը  
որ հզօրացէս պաշտպանուած էր: Անկիր  
հարաւ, Էթ. Նուլէթէն Սուլէյ զաջող  
ճամբուն արեւելակողմը, մէկ թիւով-  
թըրնոց ճակատին մը վրայ գրաւեցին  
ամրոցութիւնը մեծ խառնակ մը ուր  
Թշնամին 15 օրէ ի վեր կը դիմադրէր:  
Նոյն ճամբուն արեւմտակողմը զգալա-  
պէս յառաջացան: Պիւլաւի ճարին մէջ  
որուն մօտեան թոյլ տուած չէր մեղի:

մինչև հիմա Թշնամիին Անկիր հիւսիս-  
նին և ուր մասնաւորապէս զօրաւոր էր  
Թշնամիին պաշտպանողական կազմակեր-  
պութիւնը: Այս կերպով Դաշնակիցն ու  
կրած ճակատամարտը ամենախիտ  
հակադրուեցաւ Թշնամիին մը յառաջ  
թորին. և գիշերը կատարի կ'ընկնէր  
մղուեցան. մեծ մեր բոլոր շահած տե-  
ղերը պահեցին. մեր զօրքերը սքանչե-  
լի թափութիւն և շարժաւորութիւն ցու-  
ցուցին: Դաշնակիցները Նախարարեան  
կիցան Անկիր հիւսիս. արեւմտակողմը  
մեր իրենցմէ առած ամրութեան վրայ,  
բաց հակառակ այն բացառութիւն հոծ  
թղանթաձողութեան որուն ենթա-  
կուեցանք պահեցին մեր ամրոցը նոր  
զինակներ. միւս կողմէ, իրիկուն կէմ  
զրաւեցին գիշերը ամրոցը Պիւլաւի  
ճարը ուր ցերիկէ ետք օրը գրած էին,  
այժմ հոն կը մնան խիտ բուռն կրակի  
մը տակ: Միւս մասնակ հող շահեցանք  
Լոնէթի հիւսիս. արեւելեան բարձունք.  
ներսն վրայ և Սուլէյի մօտ խառնակ  
մը գրաւեցին:

Բարիք, 25. — (Պաշտօնական) Տա-  
նակը օրուան սաստիկ ճակատամարտէ  
մը ետք Լոնէթի բարձունքին գրաւումը  
զօր Թշնամին անտիկ կը կարծէր, հիւ-  
նալ յաղթութիւն մը կը կազմէ: Այս  
զինակներ արուած կարեւորութիւնը կ'ա-  
պացուցէ զայն եւս առնուի. համար  
Թշնամիին թափած յուսանաւորական ջան-  
քերով:

Ճակատամարտի միջոցին 3000է ա-  
ւելի մարդ սպանեցին Թշնամիին և  
1000 զինի բռնեցին:

Մեր առջեւ գտնուած պատերազմա-  
կան աւարիկ զանաւոր մեր կը գտնենք  
խառնակներուն մէջ պահուած մեծամի-  
նաքով և մօրթի թղանթներու Մեր  
կարուստները կարեւոր եղան, բայց յա-  
ջողեցանք հասնիլ Արաւի հիւսիս. արեւ-  
մտէ մեր զօրքերուն թեւեղ զինուորացի-  
նապատակակներէն մէկուն, և անկա-  
յատ պիտի օգնուի մեր զօրքերը որոնք  
կատարեալ խառնակութիւն ունին յաղ-  
թանակին մասին: Մեր զօրքերը կ'ըն-  
դունեն Թշնամիին անկաւ մըն ալ յայտ-  
նապէս հաստատուեցաւ:

### ԱՆԳԼ. ՅԱՅՈՒՈՒԹԻՆԵՐ

Լոնտոն, 26. — Յէլու-մարէշալ Սթը  
ճօն Յիւնի կը հաղորդէ թէ առաջին  
զօրաբանակը կը շարունակէ Թշնամի-  
պէրի արեւելակողմին վրայ յառաջանալ:  
Երէկ իրիկուն երկրապահ զօրաբանակը  
Գերման խառնակներուն շարք մը գրա-  
ւեց: Մայիս 18էն ի վեր առաջին զօրա-  
բանակին յաջողեցաւ 3 մղոնէ աւելի եր-  
կարութեամբ ճակատի մը վրայ Թշնա-  
միին կից խառնակել: 3200 եարտայի  
վրայ տարածուող այս Թշնամիի գիծին  
ամրոցը կ'աղմուծէր գրաւուեցաւ և մը-  
նացածէն ալ խառնակներուն ա-  
ռաջին և երկրորդ գիծերը մեր ձեռքն  
էն:

Բռնուած գերիներու ամրոցը թիւն  
է 8 սայլ և 777 զինուոր. յոյնապէս  
առնուեցան 10 միլիոնայեղ, բայց Կա-  
գին ճանաչուիլեամբ ռազմախիթէ և  
հանդերձեցին որոնց մանրամասնու-  
թիւնները դեռ ճանօթ չեն:

Ամսթէրտամ, 26. — Պէրլինի մէջ  
հրատարակուած զեկուց մը կը յայտա-  
բարէ թէ Զնդիկները երկի իրիկուն մի-  
վանդին հիւսիս. արեւելեան կողմը գրա-  
ւեցին գերմանական անկիւն մը: Զե-  
կայցը զինուորին նոյնպէս թէ Յիւստա-  
թի և խափշի զօրքեր երկու շարքե-  
րով ներս մտան գերմանական գիծերէն  
Սուլէյ-Պիւլաւի ճամբուն վրայ:

### Արեւելեան ձակաւոն

#### ԲԵՐԹՈԼԻՆ, 26. — (Պաշտօնական)

Կալիցիոյ կատարի ճակատամարտը եր-  
կուշարթի վերակաւ Սանի երկու կողմը  
ներուն և Եարալով-Բրդէմիւի ճակա-  
տին վրայ Թշնամիին կ'ընկնուած յարձա-  
կումները կ'ընթացէին Բրդէմիւի ճա-  
մբուն:

### Կալիցիոյ կատարի ճակատամարտը

Բեթթոլի, 26. — Երեւոյ, ժողովին յե-  
տոյ, ճիւղալիս ալ այսօր պահանջուեց  
խառնակ մասնակցութիւնը: Նախագա-  
նը Պ. Սալթոնի Տիւրքոյ, իր ճառը վերջա-  
ցուց այսպէս.

«Բոլոր այն ժողովուրդներուն որոնք  
սակաւին լուռութեան և վարանալի մէջ  
կը հանդուրժեն իրենց վարալիսին ու  
բազմապատկար գրաւակներուն թախիծը,  
խառնակ իր վիճակ ճանաչող կ'աւանդէ  
համարձակութիւն ժամը հնչած է:

Նոյնպատկար Պ. Վիլիսին, իր  
խառնակութիւնը վերջացուց ուղեւնե-  
լով խառնակը՝ քաղկեմ-Կոյրը որուն  
հոգին սկսեց մեր հոգին վրայ այնքան  
կարեկցութիւն, յոյս և գեղեցիկութիւն»

### Կալիցիոյ կատարի ճակատամարտը

Բեթթոլի, 26. — (Պաշտօնական)  
Կալիցիոյ կատարի ճակատամարտը եր-  
կուշարթի վերակաւ Սանի երկու կողմը  
ներուն և Եարալով-Բրդէմիւի ճակա-  
տին վրայ Թշնամիին կ'ընկնուած յարձա-  
կումները կ'ընթացէին Բրդէմիւի ճա-  
մբուն:

Կատին վրայ՝ եւս մղուեցան մեր հրե-  
տանիւն:

Բեթթոլի, 27. — Սան գետին և  
գերբին վրայ կատարի կ'ընկնէր տեղի  
կ'աւանդէ: Բրդէմիւի և Տիւրքոյի  
ճակատամարտներուն միջեւ Թշնամիին  
բուռն մղակոծութիւն մը կը շարունա-  
կէ, Կարեւոր ուժեր մղուեց Կուսաքով-  
Քրուքէնի ճամբուն մէջ: Բոլոր յար-  
ձակումները վանեցին:

### Կալիցիոյ ձակաւոն

Բեթթոլի, 27. — Կալիցիոյ ճակա-  
տին վրայ Կարաւալի կ'ընկնէր մէջ  
Թուրքերուն յարձակողական փորձերը  
խորտակեցին:

### Խառնակ ձակաւոն

#### ԲԵՐԹՈԼԻՆ, ՅԱՐԱՎՈՒԹԻՆԵՐ

Հոտ, 27. — Լիթթոլ-Եմաւսին  
Թալուրը բանակին վերին հրամանա-  
տարութիւնն ստանձնեց և ձեռնարկ  
Դուքս անուանեց Արաւայական Փոխա-  
նորդ:

Հոտ, 25. — Խառնակ մասնակին  
ընդհանուր հրամանատար զօր. Կոմ  
Կատարին կէս-գիշերին ռազմաբան մեկ-  
նեցաւ: Առթիւ զօրքերը և Սալթոնի  
տան միւս իշխանները կը պատրաստուին  
բանակին միմալ:

Հոտ, 25. — (Պաշտօնական) Ամեն  
կողմ յարձակողական ակտիւն՝ գրաւե-  
լով Մոնթէ-Պալատի հիւսիսարեւմտի կէ-  
տին և զէպի Կատարի սահմանագիծին  
բոլոր կիւմերը: Եւրոպ յարձակողական  
մը մղեցին Թիւրքոյի սահմանագիծը  
և Բոնիւնի կողմին մէջ:

Հոտ, 26. — Խառնակ կը յառա-  
ջանին 80 մղոն ճակատի մը վրայ և  
իրենց երկու ճայքերէն մին կը դառնի  
Կարթէթի ճակատի հիւսիս, և միւսը՝  
Կարթէթի ճակատի հարաւ մինչև մով: Մի-  
ջին տարածքով աւտոր. հիւսիսին  
մարտնչական ձեռնարկեց՝ ապարդիւն  
կերպով: Խառնակը սուրիսաւոր յարձակ-  
ման մը տակ վաղ տ'իւնֆէրնոյ կ'ընդ-  
թրէթէթ ճակատին վրայ մեր ար-  
շաւախուսները յաջողապէս շարունակե-  
ցին իրենց յառաջխաղացութիւնը՝ միւս-  
նոյն աստիւ ամրացնելով իրենց գրաւած  
զինքերը:

Հոտ, 28. — Թուրքիին սահմանա-  
գիծին վրայ գրաւեցին Մոնթէ Պալ-  
տի լուսնայի վրայ Ալթիսիւն  
լուր:

### ԱՐԱՐԱՏ ԵՄԱՍԻՆ ԿՈՐՈՒՄՆԵՐ

Հոտ, 27. — Կատարութիւնը յայ-  
տարարեց աւտորիական և ալպանական  
եզերքներուն պաշարումը (պլաքիւս):

### ԱՐԱՐԱՏ ԵՄԱՍԻՆ ԿՈՐՈՒՄՆԵՐ

Լոնտոն, 26. — Պ. Ալքսանդր հետապնդեց  
Պ. Սալթոնայի ուրախութիւնը յայտ-  
նելով թէ Անգլիան Խառնակ ժողովուրդ  
զարաւոր բարեկամութիւնը աւելի սերտ  
կապի մը կը վերածուի Պ. Ալքսանդր  
կ'աւանդէ. «Գիտեմ թէ խառնակ բա-  
նակին և Նաւատորմին արժէքը աւելի  
ապահովապէս պիտի փութացնէ վերջ-  
նական յաղթութիւնը: Կարաւ իմ տես-  
նելով Խառնակ Դաշնակիցներուն միա-  
ցած» Պ. Սալթոնայ պատասխանեց չոր-  
հարաւ թիւն յայտնելով և հաւատե-  
լով թէ ամէն բան վեր կը փափաքի  
Եւրոպայի համար ապագութեան և խա-  
ղաղութեան շրջանի մը հաստատուելը:

### ԱՐԱՐԱՏ ԵՄԱՍԻՆ ԿՈՐՈՒՄՆԵՐ

Բարիք, 28. — Երեւոյ, ժողովին յե-  
տոյ, ճիւղալիս ալ այսօր պահանջուեց  
խառնակ մասնակցութիւնը: Նախագա-  
նը Պ. Սալթոնի Տիւրքոյ, իր ճառը վերջա-  
ցուց այսպէս.

«Բոլոր այն ժողովուրդներուն որոնք  
սակաւին լուռութեան և վարանալի մէջ  
կը հանդուրժեն իրենց վարալիսին ու  
բազմապատկար գրաւակներուն թախիծը,  
խառնակ իր վիճակ ճանաչող կ'աւանդէ  
համարձակութիւն ժամը հնչած է:

Նոյնպատկար Պ. Վիլիսին, իր  
խառնակութիւնը վերջացուց ուղեւնե-  
լով խառնակը՝ քաղկեմ-Կոյրը որուն  
հոգին սկսեց մեր հոգին վրայ այնքան  
կարեկցութիւն, յոյս և գեղեցիկութիւն»

### Կալիցիոյ կատարի ճակատամարտը

Բեթթոլի, 26. — Երեւոյ, ժողովին յե-  
տոյ, ճիւղալիս ալ այսօր պահանջուեց  
խառնակ մասնակցութիւնը: Նախագա-  
նը Պ. Սալթոնի Տիւրքոյ, իր ճառը վերջա-  
ցուց այսպէս.

Երկու բանախօսութիւններուն ալ  
Կատարականը քաղաքական է:

### ԹՈՒՐԿԻԱ ԵՒ ԻՍՏԱՒՈՒԼ



# ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ԾԽԱԽՈՏԻ և Եգիպտական սիկարեքներու

## ԿԱՍՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԱՐՔ

ՋԱԿԱԶԻԿ - ԱՂԵՐՍՏԱՆԴՐԻՍ

Համալսարան են իր Անդրեիկմա (Ասոդ) Ծխախոտները և Սիկարեքները

# ՆԵՇԸՆԸԼ ՊԱՆԲ ՕՅ ԷՃԻԲԹ (National Bank of Egypt)

Դրամագույն Անգլ. Ոսկի 3,000,000  
Պանեսի գումար » » 1,300,000

Կեդրոնացի՝ ԴԱԶԻԲԻ — Մասնաճիւղ՝ ԱՂԵՐՍՏԱՆԴՐԻՍ

Գործակալութիւններ՝ Աօհաւ, Ասուան, Պէնհա, Պէնի-Սուէ, Շէպի-Էլ  
Գոմ, Տամանհուր, Միմիէ, Բոն-Սաիս, Սուէի, Սոհալ, Թանքա, Զա-  
կազիկ, Մուսի (Գաիիէ), Լուսոր, Բոն-Սուսան ու Լոնտոն  
Կը կատարէ դրամատանց յատուկ բոլոր գործառնութիւնները

## ՏՈՐԵ ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

### ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՄՈՒՍԻԲ, ԵԱՐԱ ՊԵՏԵԼ ԵՒ ՆԱԶԵՏԵ ԹԻԻ 10, ԴԱԶԻԲԻ  
ԹԵԼԵՖՈՆ, ԹԻԻ 85-87

Հիւանդներ կ'ընդունի առա-  
ւօտեան ժամը 8էն մինչև իրիկունս  
ժամը 7ը:

Ակումները կը մարէ ու կը քա-  
շէ առանց ցաւի: Ակումներու հա-  
մար ոսկիէ, քառուղէ կամ Ամերիկ-  
եան վերջին դիւա եղող ուրիշ տե-  
սակ նիւթերէ քուրծն կը շինէ ա-  
ռանց զսպանակի կամ քիմիքի վրայ  
բան մը գնելու:

Բոլոր գործերը մաքուր և  
խզէի մօտ կը կատարուին:

Մարդ կեանքին մէջ անգամ  
մը ծախսելով կ'ազատի ակումներու  
անտանելի ցաւերէն և հանդիստ  
կ'ապրի:

Գիները խիստ չափաւոր են: Մաս-  
նաւոր ակումի դեղեր ալ կը դըր-  
ուին:

## ԲԱՍՏԻԼ ՆԱԼԹԵՐ (PASTILLES NALTHER)

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴՆՂԱԶԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամեն անգամ համար

Պնդութիւն ունի թէ փորձարու-  
թիւն, ստամոքսի տկարութիւն թէ ան-  
մարտդութիւն, զերմէ՝ կը տառապիս թէ  
անքունութիւն, հարբուխ ունի թէ  
յօդացաւ:

Գործածի՝ և պիտի օգտուի անպայման:

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդու-  
թիւններու, որոնք մանրամասնուած  
են յայտարարին մէջ, որ կը գտնուի իւ-  
րաքանչիւր տուփի հետ:

Գիններն են ցաւ ածան Ե.Դ.

Տփիկը (որ կը պարունակէ 67 հատ) 10  
Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ) 20  
Թղթատարով առաքման համար պէտք  
է միասին զրկել նաեւ երկու դրոշ:

Ամերիկեան այս դեղատնիկը պատ-  
րաստուած է յայտնի բոլորներու և ար-  
մատներու հիւթէն և օգտակարութիւնը  
հաստատուած է բժշկական կանոններէ:

Անհնապէս փորձելէ և օգտուելէ  
վերջ միայն ստանձնած է եգիպտացի  
ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱ-  
ՐԱԳԱՅԵԱՆ ԹՈՎԱՐԱՆ, որուն կարելի է  
գրիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար,  
անձամբ կամ քաղ գոտաւորով հետեւեալ  
հասցէին:

82, Rue Guinet Charkas (Boulac)  
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

# ՊԱՆԲՈ ՏԻ ՌՕՄԱ Banco di Roma

Հաստատուել 1880ին

Դրամագույն, 200,000,000 Փրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵՐՐՈՆԱՏԵԼԻ — ՇՈՒՍ

Կեդրոնակալութ. — Բարիզ, Ճէնովա, Նաբոլի, Թուրին, Ֆլորենցիա, Ադրիան-  
դրիա, Կ. Պօլիս, Պարիզ, Գառնի, Մալթա, Աֆրիկեան Տրիպոլիս

ՄԱՆԵՃԻՂԷ

Ապա  
Ապանո Լազիալ  
Արեցո  
Ավեցցանո  
Պէնզազի  
Պրայիանո  
Մոնթե Գաթինի  
Դանելլո  
Դասիլ-Նուալո  
Դորնէթ Բարբուրիս  
Յէրնա

Ճարա Մալ  
Ճէրմո  
Ճուանո  
Ճրասարթի  
Ճրասինոն  
Լուրթա  
Մոնտովի  
Մոնպանի  
Օրպէիլլո  
Օրվիլլո  
Բալէմբրինա

Բիւնթոյո  
Սիլնա  
Սուպիարո  
Թարրակոնէ  
Թիվոլլո  
Թորրէ Անունիաթա  
Վէլլեթթի  
Վիարէճիո  
Վիլլեթթո

ՊԱՆԲՈ ՏԻ ՐՕՄԱ կ'ըզադի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժե-  
քը ընդունի, վրայ ազանս, եւրոպայի և եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն իրայ փոխգիր, չէր և չէր  
որ ընդունի, հետագրաւ վճարուելը, եգիպտոսի և եւրոպայի վրայ պարտաւորութիւններու զանազան,  
Գործներու և վիճակահանութենէ շահուած պարգեւներու զանազան, եւրոպայի և եգիպտոսի մէջ  
պորտալի հրամաններու գործադրութիւն, Արժեքներու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում և  
ապանի գործողութիւն:

ՊԱՆԲՈ ՏԻ ՐՕՄԱ կ'ընդունի դրամական անանդներ, ուզուած տոնն կամ որոշ պայմանաւ-  
ան վճարելով:

ՊԱՆԲՈ ՏԻ ՐՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մոնթեթրաբիոյ  
համարաւոր շէնքերէն, որ ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յանապօրոյ-  
ններու:

ԽԵՆՈՂԱԿԱՆ ՍԵՏՈՒԿ

Մասնաճիւղ վճարողներու — 9 Ճրանք փողոց

## ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՐԱՋԱՄԵՆ

ՔԱՐԻԻՂԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՄԱԲԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈԲՐԱԲԱՆԱԿ

Ազեմաճորիս, ՍիՏԻ ՄԻՓՈՒՆԸԼԻ փողոց, քիւ 40

(Արթարիի մոկիթի մէջ)

Թէլեֆոն քիւ 38-45

Այս վաճառատունը կը հայթայթէ  
թէ Ազեմաճորիս և թէ Ռամլէի մէջ  
ՄԱՆԲԱՆԱԿ և արագաւ առնական և  
ամերիկեան բեթօլը, չափաւոր գիններով:

Ապրանքները օրը օրին կը յանձ-  
նուին ամենայն կանոնաւորութեամբ:

ԴԻՄԵՏԷԲ ԵՒ ԳՈՂ ՊԻՏԻ ՄԱԲ:

## ՎԱՅԱՆ ԹԵՔԵԱՆ

### ՀՐԱՇԱԼԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՐՓՈԹԱՆԵՐ

Հրատարակուած 1914ին, Կ. Պօլսոյ մէջ:  
Գին 10 դր. - Գինը, սակաւաթիւ օրինակ  
ներս համար, Արթի խմբագրատունը:

## ԴՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

### ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԳՐԵՑ

## Ս. ՍԱՐԱԶ ԳՐԱԴԱՆ

Ամէն Հայու համար կենսական  
և աժմեական այս խնդրոյն մասին  
յոյժ շահեկան տեսութիւն մը:

Փետրուր 1914 ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳՐԱՎ:

Գին 5 դր. ողջ

## ԱՆԴՐԵԱՍ ՄԿՐԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆԻՍ - ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Իր Սեպտեմբրի, 1 (Յունաց Ապրիլի աղբակ  
վարժարանին հետ)

18 տարեկ է վեր Ազեմաճորիս  
հաստատուած եմ: Ներքի, քաղա-  
նկարի, նշանատարտակի (Բապէլա)  
իւզանկար պատկերներու և լու-  
սանկարական ֆօնտու վերաբեր  
եալ կատարած աշխատութիւննե-  
րովս գոհ թողուցած եմ Եւրոպաց  
յաճախողներու: Դիմեմք միշտ Ա.  
բաշեքէն սուղ, իսկ եւրոպա-  
արհեստակցներէն աժան են: